

Literatura

AMČR: Záznam M-202402708A [cit. 2025-12-12]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/M-202402708A>.

Summary

During construction works in Kukýrna Street in Tišnov (Brno-Country District), a single archaeological feature was identified at the junction of Květnická and Kukýrna streets. It was most likely a pottery-firing kiln dated to the end of the 15th and the beginning of the 16th centuries.

Andrea Matějčková

Tovačov (okr. Přerov)

„Knězova“, parc. č. 607/53.

Raný středověk. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu.

Uložení nálezu: Muzeum Komenského v Přerově, p. o., přír. č. 12/2024.

Lokalizace: WGS-84: 49.4298392N, 17.2699408E

V roce 2024 nalezl D. Továř v rámci preventivní detektorové prospekce v prostoru zemědělsky obdělávané polohy v trati „Knězova“ při západním okraji katastrálního území města Tovačov obdélné raně středověké kování opasku (obr. 40). Místo nálezu se nachází na pravém břehu říčky Blata, která je pravostranným přítokem řeky Moravy. Nadmořská výška nálezové polohy činí 202 m.

Z původně obdélníkového prolamovaného kování se dochovaly dvě obvodové strany a většina centrálního výzdobného motivu. Ze čtyř rohových otvorů určených pro nýty, kterými bylo kování původně připevněno ke koženému řemeni, se dochovaly pouze dva. Výzdobným motivem je dopředu nakročená, patrně kočkovitá šelma s hlavou zobrazenou zepředu a celým protáhlým tělem znázorněným z profilu, což poukazuje na charakteristický byzantský způsob zobrazování. Zvíře má hlavu s nápadně znázorněným čenichem a nastraženými ušima, výraznými oválnými očními důlky a vypouklými zornicemi. Dále se zachovala

celá zadní pravá noha a ocas ohnutý směrem k hlavě a zakončený štrápcem. Přední tlapy a levá zadní noha zvířete byly z velké části v minulosti odlomeny společně se dvěma obvodovými stranami kování. Dochovaná délka kování činí 40,5 mm, šířka 29 mm, tloušťka 2,5 mm, hmotnost 9,5 g. Povrch předmětu je nerovnoměrně pokryt zelenou oxidační patinou.

Popisované kování opasku z Přerovska představuje unikátní exemplář, který lze rámcově datovat do 1. poloviny 8. století. Nález kování s obdobným pojetím motivu je znám ze středočeských Ratenic. Tato na našem území vzácně se vyskytující kování se specifickým zobrazením mytického zvířete spadají s velkou pravděpodobností do okruhu byzantských, případně Byzancí výrazně ovlivněných produktů pozdní doby avarské (Profantová 2023, 55–58, obr. 9: 1).

Literatura

Profantová, N. 2023: Byzanc, Vrap a Čechy – dvě nová luxusní kování opasku ze středních Čech. In: M. Holeščák, J. Zábajník (eds.): *Medieval Stories. In Honor of Gabriel Fusek*. Slovenská archeológia. Supplementum 3. Nitra: Archeologický ústav SAV, 49–60.

Summary

The incomplete openwork oblong fitting from Tovačov (Přerov District), decorated with a motif of a walking mythical (feline?) beast with its head shown *en face* and with rivet holes in the corners (Fig. 40), was found in 2024 during a metal detector survey in the ‘Knězova’ field on the right bank of the Blata Stream. This unique fitting expands the group of earlier ornaments (Late Avar period I, II; first half of the 8th century) with connections to the south and southeast, from where it was imported into Moravia.

Zdeněk Schenk

Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště)

Zelný trh, ul. Otakarova, parc. č. 653/22, 653/4.

Středohradištní období (RS3), středověk, novověk 1. Město, cesta, koryto řeky. Sonda. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Slovacké muzeum v Uherském Hradišti, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.0692111N, 17.4591167E; 49.070177561N, 17.460232734E; 49.070821337N, 17.459011774E

V souvislosti s výstavbou podzemních kontejnerů byly na jaře 2024 provedeny dva záchranné výzkumy v historickém jádru města (obr. 41), a to na Zelném trhu (sonda o rozměrech 5 × 4,8 m) a Otakarově ulici (sonda o velikosti 7,5 × 3,4 m) (Menoušková 2025).

V případě Zelného trhu se jedná o polohu, která byla dlouhodobě ovlivňována vodotečí známou jako Rechla, což bylo jedno z ramen řeky Moravy. Teprve v průběhu 18. století došlo k jejímu zkanalizování, čímž vznikl prostor dnešního Zelného trhu. Archeologický výzkum na Zelném trhu zachytil v rámci mocné odpadní vrstvy v blízkosti Rechly možné torzo pažení, četné pozůstatky zvířecích kostí, často velké části skeletů dobytčat, ale také části keramických nádob, které sem byly vyhazovány od 2. poloviny 13. století až po novověk. Nálezy starší než 2. polovina 13. století získány nebyly.

Druhý archeologický výzkum byl situován na nároží Otakarovy ulice a Mariánského náměstí. Zachycené nálezové situace a nálezy reflektovaly fakt, že místem procházela významná přístupová komunikace vedoucí od brány v dnešní ulici Vodní a směřující do středu města. Tomu také odpovídalo šest vrstev velmi dobře dochovaných dřevěných (převážně dubových) hatí,



Obr. 40. Tovačov. Kování opasku. Foto Z. Schenk.

Fig. 40. Tovačov. Belt fitting. Photo by Z. Schenk.